

Ved uredelighed forstås en uordentlig og uhæderlig embedsførelse. Mere konkret kan uredeligheden f.eks. bestå i

- vernetjenester, direkte eller indirekte (skjult) favorisering af personer, der har et særligt tilhørsforhold til ledelsen eller skjulte habilitetsproblemer,
- manglende klar bevillingsret, anden anvendelse af offentlige midler, end der er hjemmel til, og manglende økonomisk kontrol, ødselhed og utilbørlig omgang med offentlige midler, kreativ fortolkning eller omgåelse af gældende regler om forvaltningen af offentlige midler,
- usaglig hemmeligholdelse eller tillukkethed med hensyn til oplysninger eller dokumenter, som er af åbenbar interesse for offentligheden, samt vildledning af medierne og offentligheden,
- slendrianmentalitet som f.eks. undladelse af at gribe ind over for grove tilfælde af manglende, langsommelig eller overfladisk sagsbehandling.

For det fjerde skal der tages stilling til, hvornår meddeleretten aktiveres.

Klare ulovligheder forudsættes anmeldt til politiet eller anden relevant myndighed. I mange tilfælde vil det imidlertid være svært for en ansat at afgøre, om noget er ulovligt. Men den ansatte kan sidde med en klar og fast overbevisning om, at det, der foregår, er helt forkert og uredeligt, og at vedkommende på en eller anden måde må agere heroverfor, så det kan få en ende.

Meddeleretten skal endvidere udformes som en slags sidste mulighed for den ansatte til at gøre noget. Udgangspunktet må være, at den ansatte, som finder, at der foregår noget uredeligt hos en myndighed, inderst må foreholde sagen for ledelsen med henblik på, at sagen bringes på ret kurs.

Det vil imidlertid være urimeligt at opstille alt for strenge krav til den ansattes forudgående (forgæves) initiativer som forudsætning for at benytte meddeleretten. Forholdene kan f.eks. være således, at den person som er ansvarlig for uredeligheden, er karakteriseret af stor magtfuldkommenhed eller er meget karismatisk og meget lidt lydhør over for tilkendegivelser fra ansatte. Den ansatte kan endvidere have rimelig grund til at tro, at det vil få negative konsekvenser for en, hvis man går til ledelsen, eller at ledelsen vil forsøge at dække over sagen. Eller den ansatte har allerede på et tidligere stadium forgæves forsøgt at rejse sagen.

For det femte skal der afklares, hvem der skal meddeles til.

Det foreslås, at meddeleretten indebærer en ret til at viderebringe oplysninger og dokumenter m.v. til medierne. Medierne skal forpligtes til at respektere et ønske om anonymitet. Medierne må på baggrund af en journalistik vurdering afgøre, om og i givet fald hvordan sagen om den anførte uredelighed skal fremføres i medierne. Medierne har den styrke, der må anses for nødvendig for, at sagerne bringes for dagens lys, og at der bliver taget de nødvendige initiativer til, at forholdene bringes i orden.

For det sjette skal der sikres en ansat, som benytter sig af meddeleretten, et værn, hvis sagen får ansættelsesmæssige konsekvenser for den pågældende. Det klare udgangspunkt må være, at udnyttelsen af meddeleretten ikke må få negative ansættelsesmæssige konsekvenser. Hvis det imidlertid uagtet dette viser sig, at sagen uretmæssig får sådanne konsekvenser, og disse ikke kan genoprettes, må den pågældende sikres en økonomisk kompensation.

6. Offentlighedskommissionen

Regeringen har i maj 2002 nedsat en offentlighedskommission med den opgave at fremkomme med forslag til en ny, samlet offentlighedslov. Det overordnede sigte med Offentlighedskommissionen er at udbygge lovens grundlæggende princip om åbenhed og demokratisk kontrol med den offentlige forvaltning og i den forbindelse tilpasse loven til nutidens forhold. Efter SF's opfattelse er det vigtigt, at der sker en betydelig udvidelse af offentligheden i forvaltningen. På det punkt halter Danmark i øjeblikket langt bag efter de lande, vi normalt ynder at sammenligne os med, jf. Tim Knudsen: »Offentlighed i det offentlige«, 2003. Og som det fremgår af lovforslag nr. L 43, forslag til lov om Danmarks Riges Grundlov, er det SF's opfattelse, at offentligheden i forvaltningen er så vigtig, at den bør grundlovssikres. Ud fra kommissoriet for Offentlighedskommissionens arbejde tyder det på, at vægten i Offentlighedskommissionens arbejde ligger på emner, som umiddelbart har en noget snævrere tilknytning til den nuværende offentlighedslov end emnet for dette beslutningsforslag. Det gælder også, selv om det kort i kommissoriet nævnes, at kommissionen i princippet kan behandle alle spørgsmål med tilknytning til offentlighedsloven, som kommissionen finder relevant, og at kommissionen kan inddrage erfaringer fra andre lande, bl.a. Norge og Sverige. Derfor er dette beslutningsforslag helt relevant, selv om man afventer Offentlighedskommissionens arbejde vedrørende offentlighed i forvaltningen.